

Яцишин Михайло Іванович

КОНСТИТУЦІЙНЕ ЗВЕРНЕННЯ
про надання офіційного тлумачення
п.п.164.2.19 п.164.2 ст.164 Податкового кодексу України в частині відповідності
Конституції України і пенсійному законодавству України

Причиною цього звернення є неоднозначне застосування головним управлінням Пенсійного фонду України в Івано-Франківській області (далі - управління ПФУ) норми частини 4 ст.8 Закону України «Про пенсійне забезпечення» №1788-ХІІ при виплаті пенсії з січня 2015 року, в порівнянні з попереднім періодом, що призвело до порушення моїх майнових прав і законних інтересів.

Я є пенсіонером і отримую пенсію, призначену довічно згідно Закону України від 09.04.1992р. «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби та деяких інших осіб» №2262-ХІІ. Ніде не працюю. Пенсія є єдиним джерелом мого існування. Від часу призначення пенсії, з грудня 1994 року до 2015 року, з щомісячних пенсійних виплат управління ПФУ не утримувало ніяких податків і зборів. А починаючи з січня 2015 року, попри те, що чинне пенсійне законодавство не зазнало ніяких змін в частині відрахувань з пенсії, утримує з щомісячних пенсійних нарахувань податок на доходи фізичних осіб і військовий збір.

Ці відрахування з пенсії управління ПФУ пояснює тим, що з 01.01.2015 р. набрала чинність норма п.п.19 п.2 ст.164 Податкового кодексу України (далі – ПКУ), згідно якої з пенсій утримується податок, якщо їх розмір перевищує три розміри мінімальної заробітної плати (у розрахунку на місяць), встановленої на 01 січня звітного податкового року, - в частині такого перевищення.

Дійсно, 28.12.2014р. Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи» № 71-VIII (далі – Закон № 71-VIII) внесено зміну до п.п.19 п.2 ст.164 ПКУ, якою встановлено оподаткування пенсій за вищезазначених умов.

На мою думку застосування з 01.01.2015р. норми п.п.19 п.2 ст.164 ПКУ в редакції Закону № 71-VIII не відповідає Конституції України і чинному пенсійному законодавству. Свою правову позицію я обґрунтовую наступним чином.

1. Щомісячне утримання з пенсії податку на доходи фізичних осіб і військового збору з січня 2015 р., які до цього не утримувалися, є звуженням моїх прав і законних інтересів, що, згідно ст.22 Основного Закону України, не допускається.

2. Згідно п.6 ст.92 Основного Закону України виключно законами визначаються основи соціального захисту, форми і види пенсійного забезпечення.

Пенсійне законодавство України базується на Конституції України і конкретизує основні конституційні положення в частині гарантій держави про захист майнових та інших прав і законних інтересів осіб, які отримують довічні пенсії. Це - закони України „Про пенсійне забезпечення“ від 5 листопада 1991р. № 1788-ХІІ, „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування“ від 9 липня 2003р. №1058-IV і спеціальні закони про пенсійне забезпечення окремих категорій громадян.

Згідно ч.4 ст.8 Закону № 1788-ХІІ пенсії не підлягають оподаткуванню.

Ст.5 Закону №1058-IV встановлено, що дія інших нормативно-правових актів може поширюватися на пенсійне законодавство лише у випадках, якщо вони не суперечать цьому

законодавству. Виключно цим Законом визначаються умови набуття та порядок визначення розмірів пенсійних виплат.

Частиною 2 ст.50 Закону України № 1058-IV передбачено, що відрахування з пенсії допускається лише на підставі судових та інших рішень, виконання яких проводиться в порядку, установленому для судових рішень. У переліку можливих відрахувань з пенсії нема утримання податку на доходи фізичних осіб і військового збору. Частиною 2 ст.113 цього Закону держава гарантує захист майнових прав і законних інтересів осіб, які отримують довічні пенсії.

3. Як вбачається з визначень ч.3 ст.46 Конституції України і ст.6 Закону №1058-IV пенсія – це вид соціальних виплат, який не має ознак доходу. Тому утримання з пенсії податку на доходи фізичних осіб не відповідає Конституції України, суперечить ч.4 ст.8 Закону №1788-XII і призвело до системного порушення моїх майнових прав і законних інтересів.

4. Згідно офіційного тлумачення Конституційного Суду України, викладеному в рішенні Суду №1-рп/99 від 09.02.1999р. «... дію нормативно-правового акта у часі треба розуміти так, що вона починається з моменту набрання цим актом чинності і припиняється з втратою ним чинності...». Норми вищезазначених законів не скасовані і на цій підставі є чинні до цього часу.

За умови суперечності норми п.п. 19 п.2 ст.164 ПКУ нормі ч.4 ст.8 Закону України №1788-XII управління ПФУ повинно застосовувати правову норму, яка має вищу юридичну силу. Вважаю, що оскільки пенсійне законодавство базується на положеннях Конституції України, викладених у ст.46 та п.6 ст.92 Основного Закону України, то його норми мають вищу юридичну силу щодо п.п.19 п.2 ст.164 ПКУ при вирішенні відносин у сфері пенсійного забезпечення громадян.

З врахуванням викладеного та керуючись ст. 147 Конституції України, п.4 ст. 13, ст.ст. 42. 43. 94. 95 Закону України «Про Конституційний Суд України» та ст.12 Закону України «Про доступ до публічної інформації».

прошу Суд:

1. Ухвалити рішення та дати висновок щодо:

1.1. Офіційного тлумачення п.п.164.2.19 п.164.2 ст.164 Податкового кодексу України в частині відповідності ст.ст. 22, 46, п.6 ст.92 Конституції України та ч.4 ст.8 Закону України №1788-XII „Про пенсійне забезпечення“, ст.5, ч.2 ст.50, ч.2 ст.113 Закону „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування“ №1058-IV.

1.2. Пріоритетності застосування на підставі вищої юридичної сили взаємовиключних норм - ч.4 ст.8 Закону України №1788-XII і п.п.19 п.2 ст.164 ПКУ, - при здійсненні щомісячних пенсійних виплат.

2. Водночас прошу надіслати копію рішення Суду рекомендованим листом за вищезазначеною адресою.

Додатки на **12^т** аркушах

1. Відповідь головного управління Пенсійного фонду України у Івано-Франківській області на звернення Яцишина М. І. (3 прим.).

2. Протокол за пенсійною справою 00–5215 від 01.01.2013р. (3 прим.).

3. Розрахунок пенсії за вислугу років по пенсійній справі 00–5215 від 01.04.2015р. (3 прим.).

4. Копія пенсійного посвідчення (3 прим.).

З повагою

М. Яцишин

«**24**» лютого 2016 року